

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opera

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opervm ...

Agobardus <Lugdunensis>

Parisiis, 1666

Amulonis Archiepiscopi Lugdunensis Epistolae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14657

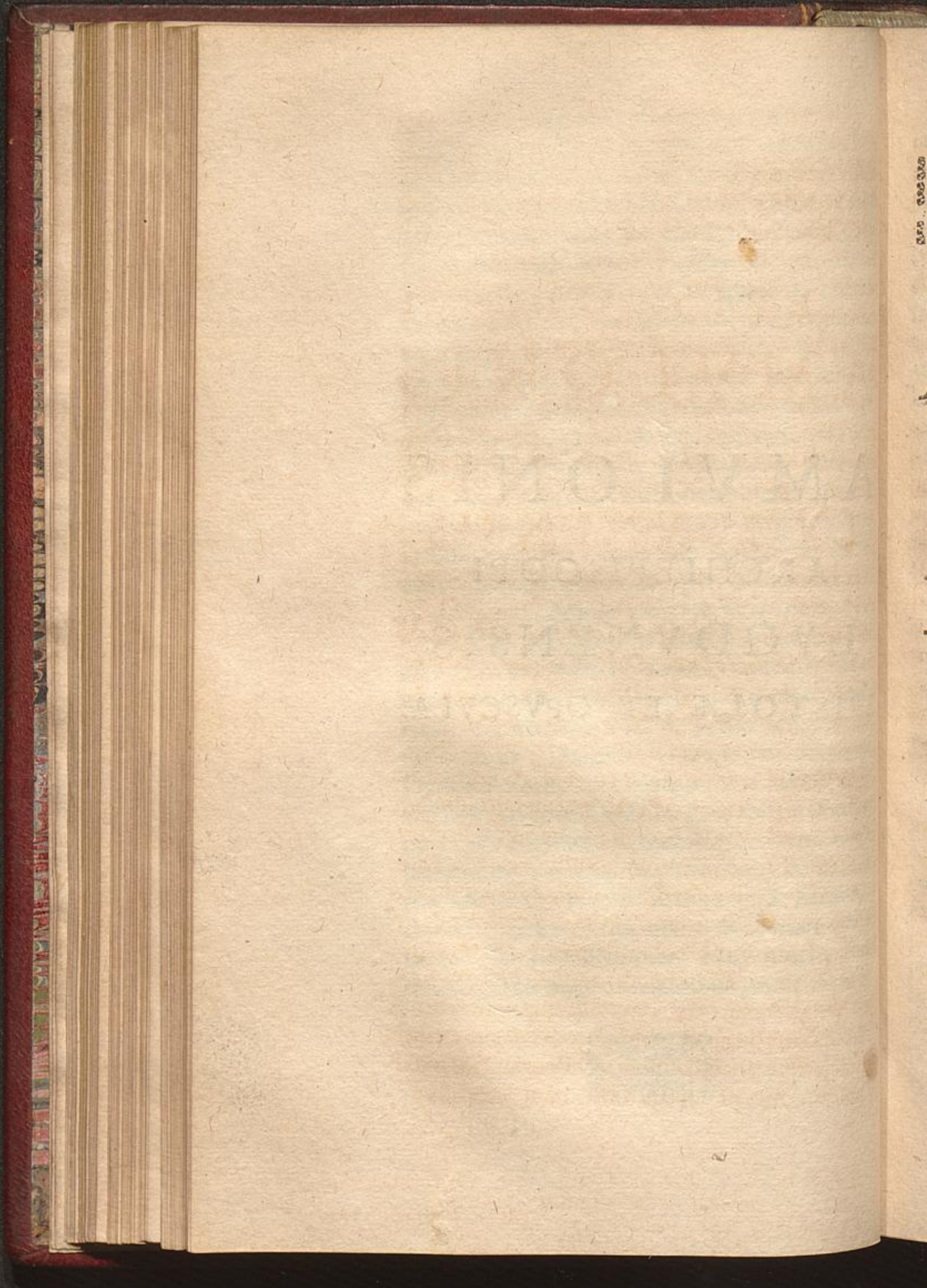
Li-
quia
dura
pote-
mnes
ando
a qui
uffio-
ellis.
pro-
non
ragio.
emus
Quod
t. Ea
vita-
Nam
mala
bonis
tranf-
ritur.
mur,
& re-
mine-
ne ea
pote-
mo-
iven-
nun-
ere,

AMVLONIS

ARCHIEPISCOPI

LVGDVNENSIS

EPISTOLÆ ET OPVSCVLA.

1000

EPISTOLÆ
 AMVLONIS
 ARCHIEPISCOPI
 LVGDVNENSIS.

AD THEODOLDVM
 Episcopum Lingonensem.

EPIST. I.

REVERENTISSIMO & puro dilectionis affectu excolendo Theoboldo Ecclesiæ Lingonicæ Episcopo, Amolo humilis ecclesiæ Lucdunensis Episcopus in Domino Iesu Christo sempiternam salutem. Mandastis nobis per dilectum fratrem Chorepiscopum vestrum, nuper in castro Divionensi, apud Ecclesiam beati Benigni martyris, cœpisse quædam fieri in his qui orationis & venerationis causa ex quibuscunque locis confluere videntur, & maxime, immo, ut nonnulli affirmant, tantumme-

I iiij

136 AMVLONIS ARCHIEPISCOPI
do in feminis ; unde animus vester quadam
ambiguitate turbaretur , & necessarium judica-
retis nostrum , id est , fraternum , expetendum
esse consilium. Dixit enim quòd anno transa-
cto duo quidam , qui se monachos esse dicerent ,
detulerint usque ad præfatam sancti martyris
Basilicam quædam velut cuiusdam sancti ossa ,
quæ se vel ex urbe Roma , vel ex nescio quibus
Italiae partibus , sustulisse affirmabant : cujus
tamen sancti nomen se oblitos esse mira impu-
dentia dixerunt. Quasi aut eum in tantum dili-
gere & venerari potuerint , si verè sanctum es-
se cognoverant , ut tanto terrarum spatio tam
studiosè deferre satagerent , nisi ejus nomen in
locis illis , unde assumptus dicitur , usitatum es-
set atque vulgatum , & istis ita insinuatum &
cognitum , ut desiderarent illum & exposce-
rent , vel etiam furto auferrent in suæ regionis
finibus collocandum , ac venerationi fidelium
commendandum. Aut certè quem tanta vene-
ratione dignum agnovissent , quem tanto amo-
re transferendum exoptassent , quem tam lon-
go itinere ipsi assiduè pertulissent , ejus nomen
saltim una hora oblivisci potuerint ; ut non il-
lum , quem tantopere diligebant & veneraban-
tur , continuo desiderio atque oratione ad præ-
sidium salutis suæ & ad propitiandam divinam
clementiam pia & indefinente memoria sibi ad-
esse precarentur ; aut omnino tantæ ignaviæ ac
stoliditatis extiterint , ut nomen ejus ad com-
monitionem sui nec litteris saltem signare stu-
duissent. Vnde , sicut prædictus frater noster re-
tulit , prudenter & religiosè fecistis ut istius-
modi reliquias , quarum nulla extaret auctori-

tas, & ipsum quoque vocabulum esset igno-
rum, nec ullo modo recipiendas judicaretis,
nec penitus contemnendas; si tamen illi qui de-
tulerant possent, sicut promittebant, hujus rei
certitudinem ex eisdem partibus delatam sub
diligenti examinatione evidenter ostendere.
Dixit itaque nobis quod unus ex præfatis
monachis, qui apud Divionem remanserat,
jam mortuus sit; alter verò, qui ad perquiren-
dum & renuntiandum perrexerat, nequaquam
ulterius sit reversus. Attamen dum illa ossa,
à tam vilibus personis delata, & nulla verita-
tis assertionem declarata, & tam insulsa relatio-
ne Ecclesiæ inlata, velut causa honoris juxta
sepulchrum præfati gloriosi martyris reveren-
ter locata conservantur, cœpisse in eadem Ba-
siliica velut quædam miracula fieri, non sani-
tatum & curationum, quibus ulla indicia divi-
næ miserationis & propitiationis ostenderen-
tur, sed percussionum & elisionum, quibus
misera mulierculæ subito in ipsa orationis do-
mo cadere, & conlidi, & quasi vexari videren-
tur; cum tamen in nulla parte corporis læsæ
appareant, aut ulla plagæ alicujus vestigia mon-
strare videantur. Quia ex causa tanta illuc velut
admirantium & stupentium turba concurrat,
sicut non solum ab illo fratre nostro, quem mi-
sistis, sed etiam à nonnullis alijs didicimus, ut
jam trecentæ sive quadringentæ aut eo ampliùs
personæ esse referantur, quæ jam dicto modo
corruentes atque elisæ & perpaululum velut re-
cepto sensu sanatæ, nullatenus à loco discedere
posse firmantur: quia videlicet si ad domos suas
redire temptaverint, statim nova nescio qua

138 AMVLONIS ARCHIEPISCOPI
plaga percussæ, ad Ecclesiam de qua exierant
redire compellantur. In quibus esse dicuntur,
non solùm puellæ, sed etiam conjugatæ iuue-
niores, & maturiores ætate, honestiores, at-
que viliore. Hæc autem non solùm in Ecclesia
sancti Benigni, sed etiam in altera Ecclesia in-
tra ipsum castellum & in aliis nonnullis per par-
rochias vestras similiter jam fieri cœpisse signi-
ficastis. Nam & in Augustodunensi territorio
quod Sedelocus vocatur, apud Ecclesiam in qua
sancti martyres Andochius, Thyrsus, & Felix
conditi sunt, similia fieri vel potiùs simulari cer-
ta relatione comperimus. Expectavimus autem
aliquot diebus ut sicut per præfatum Chorepif-
copum vestrum rogavimus, diligentius & mo-
dum & ordinem hujus rei vestris nobis litteris
intimaretis; ut quantò subtilius & evidentiùs
instructi, tantò adspirante Dei gratia ad res-
pondendum inveniremur parati. Sed quia ni-
hil postea rescripsistis, melius nobis visum est
ut juxta quod ex eius relatione agnoscere vel
perpendere potuimus, dilectioni vestræ debi-
tum responsionis officium solvere non differa-
mus. Igitur ut ad hæc omnia, prout Christus
donare dignatur, breviter respondeamus, &
causæ ambiguum cum vestra pariter dilectio-
ne refecemus; videtur nobis imprimis ut ossa
illa, quæ nulla ratione, nulla auctoritate, nec
cujus sancti esse dicuntur, unde primùm
prurigo hujus curiositatis exorta esse videtur,
omnino de sacris adytis & de loco celebri tol-
lantur, & nequaquam intra Ecclesiam, sed
foris in atrio, aut certè sub pariete, vel cir-
ca ipsam, vel, quod utilius existimamus, circa

aliam secretò in loco apto & mundo sub paucorum conscientia sepeliantur ; ut quoniam & sancta esse dicuntur , aliquid eis reverentiæ deferatur , & quia esse penitus nesciuntur , nequaquam rudibus populis occasio erroris & superstitionis existant. Nec metuere debemus ne fortè ex hac diligentia aliquam offensionem incurramus. Vult enim omnipotens Deus nos in rebus suis cautos esse atque discretos , juxta præceptum Apostoli dicentis : *Omnia autem probate, quod bonum est tenete , ab omni specie mala abstinete vos.* Et iterum : *Nam & ipse Satanans transfiguratur se in angelum lucis.* Vnde & Dominus monet dicens : *Estote prudentes sicut serpentes , & simplices sicut columba.* Habemus in hac re magnum & reverendum pietatis exemplum in gestis beati Martini , ut nequaquam temerè adhibeamus incertis fidem. Qui beatus & gloriosus Christi Confessor & Pontifex locum quendam à præcessoribus suis sub altaris titulo consecratum , & concurrentis populi frequentia celebratum , quia nec nomen sepulti illic , ut ferebatur , martyris , nec tempora passionis ejus reperit , omnino se ab illo loco abstinuit , nec auctoritatem suam vulgi opinioni accommodare ullatenus voluit , donec rei veritate divinitus sibi patefacta , etiam populum superstitionis illius absolvit errore. Invenimus etiam in decretis beati Papæ Gelasij graviter notari Episcopos & penè alienos à Christianitatis affectu designari , qui in quocunque nomine defunctorum , & fortassis nec omnino fidelium , ædificatas sacris processionibus audacter instituere præsumunt Ecclesias. Sed &

1. Theff. 5.

1. Cor. 11.

Matth. 10.

Sulp. Severus
in lib. de vita
B. Martini
cap. 8.

Decreta Gelasij
cap. 25.

140 AMVLONIS ARCHIEPISCOPI
quorundam venerabilium valde sanctorum
corpora novimus, vel inter agrorum sepultu-
ras, vel in angulo Ecclesiae annis plurimis ja-
cuisse, donec se dignis revelationibus manifesta-
rent. Quapropter juxta apostolicam atque evan-
gelicam auctoritatem & venerabilia sanctorum
Patrum exempla atque instituta, removeatur
de medio, & congruenti modo habeatur unde
tanta pullulavit occasio superstitionis, & nul-
la probatur existere utilitas salutis. Nam est
unum aut multum duo vel tria istis ipsis tem-
poribus, quibus talia geruntur, sanitatum vel
curationum signa in eadem beati Benigni mar-
tyris Ecclesia veraciter & probabiliter celebra-
ta sunt, hæc profecto cum omni gaudio & ve-
neratione ac debita gratiarum actione ad Dei
gloriam & beatissimi atque gloriosissimi mar-
tyris merita referenda sunt. Nec tamen ob hoc
cetera quæ sive in ejusdem martyris Ecclesia,
sive in plerisque aliis fieri dicuntur, approban-
da sunt. Quia, quantum ipsius rei gesta ordo
ostendit, potuit fieri ut hæc primum ex vana
opinionem, tanquam nuper allati sancti corpo-
ris locum inveniret occasio, dum in diebus qua-
dragesimalibus, confluentibus fortasse, ut in
multis locis consuetudo est, ad orationem po-
pularibus turbis ostenderetur, commendaretur,
& venerationi habendus, qui penitus
ignorabatur, supervacue inculcetur; atque
ex hoc jam superveniente solemnitate Pascha-
li, quando talia inchoasse perhibentur, viles &
nequam homunculi, accepta occasione, sive
necessitate famis cogente, sive cupiditate lucri
instigante, istiusmodi velut percussiones, &

conlusiones & dementationes, ac rursus sana-
 tiones, fingere atque ostentare cœperint, sive
 sint viri, sive mulieres. Quod cum populus,
 supervacua opinione delusus, in admiratione
 vel terrore habere cœpisset, tanta illuc confer-
 re & quasi malè habentibus velut ex misericor-
 diæ compassione administrare cœperunt, ut
 omnino qui talia pati videbantur, non solùm
 à loco recedere nollent, sed tanquam nova pla-
 ga ac debilitate percussi, nullatenus se recede-
 re posse simularent. Quando enim unquam in
 Ecclesiis Dei, in memoriis beatissimorum mar-
 tyrum, talia signa increbuerunt, quibus nequa-
 quam ægri sanarentur, sed sani percuterentur
 & dementarentur? Quando istiusmodi sanita-
 tes sanctorum oratio apud Dominum obtinuit,
 quibus simplices & innocentes puellæ in san-
 ctuario Dei incolumes reddantur, sed si de sa-
 lute sua gaudium parentibus facere voluerint,
 continuo iterum percussæ ad domos eorundem
 parentum suorum redire prohibeantur. Quan-
 do autem martyres sancti ita conjugatas quas-
 que fideles in suis sanctuarijs sanitati restitue-
 runt, ut eas à maritis sejungerent, & ne ad
 virorum suorum domos reverti possent, repen-
 tinæ cladis animadversione percuterent? Quis
 hæc non videat vel fallaciis hominum nequissi-
 morum vel deceptionibus & ludibriis dæmo-
 num concinnata qui hebetes sensu, & inanes
 fide, & plenos curiositate, & attonitos vanita-
 te, facile opprimunt, vel etiam invadunt; ut in
 eis Deo justè permittente, & propria nequitia
 sæviante, talia etiam veraciter exercere sinan-
 tur? Atque ita velut ex uno loco per astutiam

142 AMVLONIS ARCHIEPISCOPI
hominum & nequitiam dæmonum pessimo-
rum , qui humanæ salutis libenter inludunt,
per alia atque alia loca se pestilentia ista super-
stitutionis atque inlusionis diffudisse videtur,
dum in sacris locis & sanctorum martyrum Ba-
silicis sunt etiam quidam qui turpis lucri gra-
tia non solum ista non prohibent, nec erran-
tem populum ad sinceram & puram religionis
observantiam instituunt, sed etiam instigant
ad talia sectanda, eosque tanquam religiosos
prædicant, ac suis adulationibus supplantant,
tantum ut ex eorum votis atque donarijs vel
marsupia sua repleant, vel epulis & potationi-
bus vacent. de quibus rectè per Prophetam di-
citur: *Peccata populi mei comedent; & ad ini-
quitatem eorum subleuabunt animas eorum.* Hæc
de fictione talium inlusionum & insana quo-
rundam cupiditate nequaquam in hujus res-
ponsonis nostræ serie diceremus, nisi talia
tempore pij patris & antecessoris nostri ita cer-
tissimè in quibusdam homunculis, tam viris,
quàm feminis, intra parrocchiam nostram ex-
perti essemus, ut de his nullatenus dubitare
permittamur. Vidimus namque aliquoties
coram illo qui se dæmoniacos aduexaticios esse
simularent; sed cum plurimis plagis atque ver-
beribus distringerentur, confestim de miserrima
simulatione confessi, & necessitates atque
egestates suas, quibus supplendis talia ostenta-
uerant, publicè exponentes, ab omni invasione
dæmoniacæ, sicuti & erant, inlæsi apparuerunt.
Scimus etiam civitatem quandam haud longè
à nostris finibus, quæ Vcetia nuncupatur, sita
in provincia Narbonensi; ubi cum ejusdem

ose. 4.

piæ memoriæ præcessoris nostri tempore ad sepulcrum sancti Firmini Episcopi istiusmodi percussiones & elisiones fieri cœpissent, ita ut in membris cadentium reperirentur quædam stigmata ustionis, tanquam illic sulphur arsisset, & ex hoc territi atque obstupefacti vulgares, cum votis ac donis plurimis gregatim Ecclesiam frequentarent, accepto ab eodem patre nostro consilio prædicavit eis atque præcepit Narbonensis qui nunc superest Bartolomæus Episcopus, ut omnino locum illum, quem superstitiosè frequentare cœperant, nequaquam ampliùs ita frequentarent, & quæcunque illuc conferre consueverant, magis in usus indigentium & misericordiæ opera erogarent. Quod cùm factum fuisset, statim & ibi & in aliis locis in quibus jam similiter fieri incipiebat, tota illa deceptio cessavit, & populus fidelis optata incolumitate ac tranquillitate respiravit. Vnde omnino videtur nobis, prout ratio ipsa dicit, & bonorum nos exempla informant, ut arripiatis piium studium & sacerdotalem sinceritatem ac severitatem; & ne domus Domini, quam oportet esse domum orationis, fiat domus negotiationis & spelunca latronum, eliminatis ex ea istiusmodi commentum & figmentum diabolicum, quo tanta infelicitum hominum & maximè mulierum multitudo nimis dolendè ac pudendè, velut captiva & mente capta, obligata tenetur; annuntiando omnibus fideliter, atque obtestando, ut intermisso huiusmodi vano & pernicioso concursu, unde nulla animæ salus, nulla corporis incolumitas,

nulla vitæ utilitas provenire cognoscitur, una-
 quæque plebs in parrocchiis & Ecclesiis, qui-
 bus attributa est, quieta consistat, ubi sacrum
 baptisma accipit, ubi corpus & sanguinem Do-
 mini percipit, ubi Missarum sollemnia audire
 consuevit, ubi à sacerdote suo pœnitentiam de-
 reatu, visitationem in infirmitate, sepulturam
 in morte consequitur, ubi etiam decimas &
 primitias suas offerre præcipitur, ubi filios suos
 baptismatis gratia initiari gratulatur, ubi ver-
 bum Dei assiduè audit, & agenda ac non agen-
 da cognoscit, illuc, inquam, vota & oblationes
 suas alacriter perferat, ibi orationes & suppli-
 cationes suas Domino effundat, ibi suffragia
 omnium sanctorum quærat, qui, ut scriptum
 est, *sequuntur agnum quocumque vadit*, & id-
 circo fideliter invocantibus ubique præsto sunt,
 & per ipsos atque in ipsis omnipotens Deus,
 qui populo suo promittit dicens: *In omni loco
 in quo memoria fuerit nominis mei, veniam ad-
 te, & benedicam tibi.* Ibi itaque unaquæque
 plebs pupillis & viduis, pauperibus & peregrin-
 nis, de facultatulis quas Deus tribuit eleemo-
 synarum largitionem exhibeat, hospitalitatis
 officia impendat; & quodcumque in comessa-
 tionibus & ebrietatibus & quæstu hominum
 vanorum consumere solebat, in istiusmodi suis
 & proximi salubribus utilitatibus expendat.
 Hæc est enim legitima & ecclesiastica religionis
 forma; hæc antiqua fidelium consuetudo, per
 quam & novitatum vanitas amputatur, & ve-
 tusta ac recta evangelicæ atque apostolicæ in-
 stitutionis semita custoditur. Si autem & lan-
 guores aliqui ac debilitates accidunt, juxta
 evan-

Apost. 4.

Exod. 20.

evangelicum & apostolicum præceptum præsto
 habet unusquisque ut *inducat presbyteros Eccle-* *Iac. 5.*
sia, & orent super eum, ungentes eum oleo in no-
mine Domini; & oratio fidei salvabit infirmum.
 Cùm hæc largiente vobis Domino fideliter at-
 que instanter annuntiata fuerint & observata,
 confidimus in ipsius pietate quoniam cessante
 inani ac supervacua largitione munerum ac vo-
 torum, cessabit etiam multitudo illa simulan-
 tium & simulatio percussionum ac dementa-
 tionum, cùm unusquisque non vana & falsa
 ostentare, sed ad corpusculi sustentationem ne-
 cessaria quærere vel etiam mendicare cogetur;
 ita ut si fortè aliqui obstinatiores in tali facto
 apparere voluerint, duris omnino verberibus
 coërciti, ad confessionem veritatis compellendi
 nobis esse videantur. Nam etsi illud verum es-
 set, ut discedere à locis illis temprantes confe-
 stim novo morbi genere corriperentur, quantò
 esset manifestius hoc ex diaboli impugnatione
 fieri, tantò confidentiùs Domino miserante ac
 protegente erat discedendum, & contemptis
 fideliter inimici terroribus, in locis legitimis
 more ecclesiastico illius misericordiæ supplican-
 dum. Neque enim inter sanctos martyres &
 spiritus atque animas justorum cum Domino
 jam regnantium, illic invidia suspicanda est,
 sed plena caritatis unitas, & pietatis societas;
 & ideo simul sibi oblatos ægros, si vitandæ
 temptationis gratia fideliter ad aliorum sancto-
 rum limina deducantur, nequaquam indignari,
 sed potiùs favere & congaudere atque congra-
 tulari credendi sunt. Quorum unus præcipuè,
 magnus videlicet Apostolus Paulus, propter

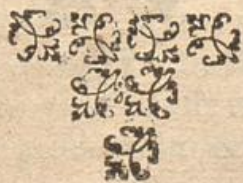
2. Cor. 1.

hanc unitatem spiritus ceteris sanctis dicit: *Si cui autem aliquid donatis, & ego. Nam & ego si quid donavi, propter vos in persona Christi.* Quod si votum & desiderium est populorum fidelium, diversorum martyrum & ceterorum sanctorum limina suppliciter frequentare, sunt dies certi & legitimi, quibus id juxta antiquam Ecclesiae observantiam devotè exercere conveniat; tempore videlicet generalium rogationum, & pro diversis tribulationibus ac necessitatibus indictarum litaniarum, seu quadragesimalium jejuniorum, sive etiam in vigiliis & natalitiis martyrum. Quae omnia & ex universalis Ecclesiae lege descendunt, & sacerdotum praedicatione ac denuntiatione commendantur, & omnium fidelium obedientia & pietate attentius observanda sunt. Quanquam & ceteris diebus cum silentio & puritate devotionis, non in ostentatione & tumultu, sacra loca probabiliter visitentur. Nunc verò quanta absurditas est haec tam legitima, & tam assiduè annuntiata ac jussa, à plerisque popularibus aut negligentè omitti, aut vix & coactè observari, & ad illa esse promptissimos quae nullo praedicante ac docente, immo etiam obsistente, tantùm animi sui supervacuitate sequuntur; quibus saepe B. Pauli Apostoli voce inculcandum est: *Fratres, nolite pueri effici sensibus; sed malitia parvuli estote, ut sensibus perfecti sitis.* Et illud B. Iacobi dicentis: *Religio munda & immaculata appropinquat Dominum & patrem haec est; Visitare pupillos & viduas in tribulatione eorum, & immaculatum se custodire ab hoc seculo.* quatinus haec atque hujusmodi apostolica hortamenta attenti-

1. Cor. 14.

Iac. 1.

dentes tam Presbyteri, quàm populi, atque in
 locis suis devotè, instanter, ac fideliter Domi-
 no servientes, sinceritati mentis & fructibus
 misericordiæ potiùs studeant quàm vanitati vel
 ostentationi. Nam etsi quidam illorum falla-
 cium atque fallentium, verè energumeni & ar-
 reptij essent, more ecclesiastico vel in locis
 suis à sacerdotibus suis, vel in quibusque mar-
 tyrum sanctuariis à propinquis & amicis tran-
 quillè debuerant tractari, atque opitulante
 Dei gratia purgari, non populorum turbis ac
 tumultibus inaniter prosequi. Hæc, prout Do-
 minus dedit, juxta auctoritatem divinam & in-
 stitutionem paternam ad interrogationem ve-
 stram sedulò respondere curavi. Vos & ista li-
 benter accipite; & si qua meliora Deus inspira-
 verit, prompta intentione & vigilantia cura
 peragite; quatinus grex dominicus vestræ gu-
 bernationi commissus, eodem Domino auxi-
 liante & erroris effugiat offendiculum, & reli-
 gionis ac sinceritatis consequatur augmentum.
 Misimus vobis etiam exemplar epistolæ præfati
 pij patris & nutritoris nostri ad jam dictum
 Narbonensem Episcopum; ut si quis de hujus-
 modi causis subtiliùs & pleniùs nosse voluerit,
 illius lectione uberiùs ac profundiùs instruatur.
 Deus omnipotens reverendam dilectionem ve-
 stram ad ædificationem Ecclesiæ suæ jugiter
 protegere & custodire dignetur.

ERVDITISSIMI VIRI
IACOBI SIRMONDI *Prefatio*
de sequenti AMOLONIS epistola, &
duobus illi subnexus opusculis.

GOTHESCALCI renovataque ab illo haresis castigatores duos antehac produximus, doctrina insignes, & illustrium Ecclesiarum Antistites, Hincmarum Remensis, & Rabanum Moguntina. Tertius pro voto nunc obtigit, nec honore illis, nec ceteris ornamentis inferior, AMOLO Episcopus Lugdunensis. Pro voto, inquam, ac desiderio nostro. Quid enim accidere poterat optatius, quam ut qua ex urbe Gothescalco falsa praesidia querebantur, ex eadem nos certum tantique nominis suffragatorem haberemus? Itaque de te, LECTOR, tuique similibus, qui veri studio ducuntur, dubitare non licet, quin hanc ejus epistolam valde probaturi sint, eaque, cujus ad nos beneficio ex S. Maximini Trevirensis Bibliotheca pervenit, justam gratiam habituri. Reputent qui Gothescalci morbo laborant, quanti eandem & ipsi facere merito debeant; quando huius unius ope convalescere possunt, si velint, hoc est, si oblatum remedium non repuant, ac sibi quoque dicta intelligant qua ab Amolone scripta Gothescalco. Amolone parvo epistola opuscula duae subiecimus, qua in veteri codice, ex quo deprompta est, illi adnexa videbamus. Qua cum ejusdem sint argumenti, & a genio Amolone non abhorreant, non abs re, ut spero, hic etiam a nobis conjuncta judicabis.

AD GOTHESCALCVM.

EPIST. II.

AMOLO humilis Ecclesiæ Lugdunensis
 Episcopus dilectissimo fratri Gothescalco
 salutem. Quòd te in hujus sermonis exordia
 fratrem nomino, quem fraternæ unitati con-
 trarium non ignoro, ea in quantum Deus lar-
 gitur facio caritate, quam Scriptura nobis præ-
 cepit dicens: *Dicite his qui oderunt vos, fra-* *Isa. 66.*
tres nostri estis. Quia etsi ex illorum parte qui
 ejusmodi sunt fraternitas deperit, non idcirco
 etiam in nobis frigescere aut perire debet ip-
 sius fraternitatis affectus. Quòd autem non
 solum fratrem, sed etiam dilectissimum dico,
 Dominus novit quia te fideliter diligo, hoc ti-
 bi cupiens quod & mihi. Vnde & salutem tibi
 veraciter opto, præsentem pariter & futuram,
 per eam divini cultus pietatem, quæ, sicut Apo-
 stolus testatur, *ad omnia utilis est, promissionem* *1 Tim. 4.*
habens vitæ quæ nunc est, & future. Audiens sa-
 nè & agnoscens quæ in scriptis tuis misisti, &
 per quendam fratrem nostrum mihi innotes-
 cenda vehementissimè flagitasti, diù hæsitavi
 utrum tibi respondere deberem, homini de no-
 vis contra Ecclesiam præsumptionibus, & non
 parvis erroribus jamdudum accusato, & pro-
 pter contumaciam, ut audio, Episcopalis Con-
 cilij auctoritate damnato. Importunum nam-
 que & impudens videri posse existimabam, si
 de causa, quæ prudentium & reverendorum

fratrum nostrorum inquisitione, cognitione,
 & sententia definita est, aliquid vltro dicere
 vel respondere aggrederer: & rursus, tan-
 tam deprecationem & supplicationem tuam
 contemnere & præterire silentio, non videba-
 tur Christianæ esse pietatis & caritatis, per
 quam præcipuè lex Christi adimpletur in no-
 bis, testante & commendante Apostolo: *Al-
 ter alterius onera portate, & sic adimplebitis le-
 gem Christi.* Vnde & cum de seipso dixisset,
*Factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucra-
 rer: omnibus omnia factus sum, ut omnes face-
 rem salvos.* Et post aliqua, *Non quærens quod
 mihi utile est, sed quod multis, ut salvi fiant.*
 continuo, ut nos ad exemplum sui, & per hoc
 ad exemplum Christi, instrueret & informaret,
 adjunxit, *Imitatores mei estote, sicut & ego (Chri-
 sti.* Ipse est enim verus & pius ille Samaritanus,
 qui descendente ab Hierusalem in Hiericho,
 & à latronibus in itinere spoliatum, & vulne-
 ratum, ac semivivum derelictum, clementer
 miseratus est, alligans vulnera ejus, & vini at-
 que olei infusione curans. tantæque misERICOR-
 diæ & pietatis suæ nos imitatores esse deside-
 rans, in fine hujus parabolæ unicuique nostrum
 dicit, *Vade & tu fac similiter.* manifestè osten-
 dens, illum verè esse proximum fratri, illum
 verè imitorem sui, qui fraternis necessitati-
 bus atque infirmitatibus prompta pietate &
 compassione succurreret. Istiusmodi igitur con-
 sideratione provocatus, & de venerabilium
 fratrum atque consacerdotum nostrorum sin-
 cerissima caritate confisus, (per quam in Domi-
 no unum sumus, & invicem commissi nobis

Gal. 6.

1. Cor. 9.

Cor. 10.

Cor. 11.

Luc. 10.

LYGDVNENSIS EPISTOLÆ. Iſi

ministerij onera & officia communicare debemus, quatenus & illorum bona per unanimi-
tatis spiritum nostra, & nostra, si qua divina
misericordia esse possunt, illorum sint) melius
& salubrius existimavi aliquid tuæ fraternita-
ti rescribere, quàm inutiles taciturnitate, & de
illis viderer diffidere, & tibi tam angustiato,
tam afflicto, tam anxio & conturbato, nihil
consulere. Quapropter omnipotentis Domini
& Salvatoris largissimam & indeficientem oro
gratiam, ut nobis tribuere dignetur utilem &
veracem tuam consolationem & instructionem
sermonem, & animum tuum præparet ac tran-
quillet, ut quæ dicturi sumus, pia mansuetu-
dine & humilitate suscipias, ac seposita ani-
mositate, & studio contentionis, libenter quæ
vera sunt audias, & non nostra, sed Dei & san-
ctorum Patrum dicta obedienter suscipias, eis-
que animum tuum & sensum sincera pietate
summittas. quia ut verax veraciter Scriptura di-
xit, *Sunt via quæ videntur homini recte, & no-*
vissimum eorum ducit ad mortem. & , *qui confi-*
dit cogitationibus suis impie agit. Vnde & alibi
eadem Scriptura admonet, dicens, *& ne inni-*
taris prudentiæ tuæ. Hoc namque malum quan-
tùm cavendum sit homini, etiam B. Ephrem
admirandæ sanctitatis & inlustrissimæ doctri-
næ pater ostendit, cùm in hora exitus sui, ad-
stanti sibi uni ex discipulis, magni & acuti &
nimis curiosi ingenij, sollicitè admonens dixit:
Cave, Pauline, ne unquam te summittas cogi-
tationibus tuis. Quantum verò bonum sit obe-
dientiæ, & quantum malum contentionis &
contumaciæ, docet nos iterum sermo divinus,

Prov. 16.

Prov. 12.

Prov. 3.

2. Reg. 15.

ubi per Samuelem Prophetam dicit: *Melior est obedientia, quàm victima, & auscultare magis, quàm offerre adipem arietum, quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare, quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere.* Itaque & tu, si bonus, & utilis, & pacificus Ecclesiæ filius esse desideras, noli te sensui tuo committere, sed majorum iudiciis atque sententiæ, immo divinis & ecclesiasticis auctoritatibus facile cede, libenter acquiesce, & obedenter subdere, ut possit in te Dei spiritus habitare, dicente Domino per Prophetam: *Super quem requiescet spiritus meus, nisi super humilem & quietum, & tremementem verba mea?* Videmus certò tempora novissima & periculosissima, ab Apostolo olim prædicta, plena ignorantia & infirmitatis animorum, in quibus illud Domini terribile dictum semper est reminiscendum, atque tremendum: *Qui scandalizaverit unum de pusillis his qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur in profundum maris, & iterum: Ve mundo ab scandalis, necesse est ut veniant scandala. veruntamen ve homini illi, per quem scandalum venit.* Sed & aures & linguas prurientes cavere debemus, ne vel ad audiendas vel ad loquendas novitates prompti & faciles simus. Quia & prurientes aures, & profanas vocum novitates pariter Apostolus condemnat, & oppositiones falsi nominis scientiæ admonens devitandas, continuò de eadem falsi nominis scientia subjungit, dicens: *Quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt.* Cùm adhuc esses in partibus regni Germaniæ, audivimus in pri-

1sa. 66.

Math. 18.

Ibid. 7.

1. Tim. 6.

mis super nomine tuo famam dolendam. quòd videlicet novitates sereres, & stultas ac sine disciplina quæstiones ventilares. Deinde perlata est etiam ad nos studio ecclesiasticorum virorum quædam scriptura tua, in qua apertissimè, & prolixo sermone, atq; ut tibi visum est, etiam testimoniis Scripturarum, sive sanctorum Patrum, quid sentiret sive doceret multipliciter exsecutus es. Nunc quoq; accepimus & alia scripta tua non parva, quæ ad Episcopos, vel contra Episcopos, qui in Concilio damnationis tuæ affuerunt, scripsisse vel protulisse videris. In quibus quanta potuisti intentione, de una tantum quæstione, id est, de prædestinatione divina, quid teneas, diligenter explicare curasti. Ita factum est, ut ex utraque scriptura tua, sive quam per alios, sive quam te mittente accepimus, plenissimè nobis cognoscere videamur, in quibus quæstionum periculis fluctuet, vel, quod nimis dolendum est, naufragetur sensus tuus. Quapropter compendiosè nobis & utiliter fieri posse videtur, ut ex illa tota serie scriptorum tuorum, ea quæ nobis fidei catholicæ maximè contraria esse videntur, brevibus & distinctis capitulis ordinemus; adjungentes, sive subjungentes per singula, quid è contrario Scriptura sancta doceat, & Ecclesia Dei firmissimè teneat, & ubique fideliter ac salubriter doceat. Cujus doctrinæ & sensibus te, quasi devotum & pium filium, inrefragabiliter obtemperare oportet, si cupis in ejus corporis unitate viuum & sanum membrum inveniri, & non cum putribus & emortuis justæ severitatis judicio abscisionem mereri. Hunc autem

154 AMVLONIS ARCHIEPISCOPI
sermonis nostri tenorem, seruato in omnibus
legitimo ordine, ac ecclesiastica auctoritate,
non tibi, qui infelici & miserabili lapsu excom-
municationem ab Ecclesia excepisti, sed prin-
cipaliter reverentissimo & carissimo nostro,
Metropolitano Antistiti direximus tuo, confi-
dentes in Domini pietate, quia cum hæc lege-
rit, & nostræ erga te compassionis affectum co-
gnoverit, non indignatione aliqua aduersum
te, sed boni patris & pij pastoris visceribus
commovebitur, ut his congruenter perlectis,
& tranquillè apud te tractatis, si divina gra-
tia adspirante adquiescere uolueris ueritati,
nequaquam diutiùs aberres à caulis, sed boni
& summi pastoris humeris reportatus, unitati
inventæ ac redemptæ ovis, cum gaudio cæle-
stium & terrestrium, feliciter restituaris. Hæc
sunt igitur quæ in scriptis tuis meritò repre-
hendenda, & reprehensa, tanquam veræ fidei
catholicæ inimica, notauimus, & qualiter ad
regulam ueritatis sint corrigēda perstrinximus.

IN PRIMIS displicet nobis valde, quod
dicas & asseris, neminem perire posse Christi
sanguine redemptum. Hoc enim dictum dupli-
citer fidei catholicæ aduersatur. Si aut nemi-
nem ex numero Christianorum, postquam se-
mel in Christo baptizatus, & particeps redem-
ptionis Christi effectus est, perire posse confir-
mas, contra Apostolum apertissimè prædican-
tem & contestantem, *quoniam iniqui regnum
Dei non possidebunt*, & quoniam qui illa uel il-
la crimina admiserint, regnum Dei non conse-
quentur, & non habent hereditatem in regno
Christi Dei. inter quos etiam illi sunt negato-

1. Cor. 6.

res Christi, de quibus ipse terribiliter testatur:

Quicumque negaverit me coram hominibus, ne- Matth. 10.

gabo & ego eum coram patre meo qui est in cœlis.

& illi infructuosæ fidei, de quibus ait, *Non* Matth. 7.

omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intra-

bit in regnum cœlorum. sed & illæ fatuæ virgi-

nes, quæ non sumpserunt oleum in vasis suis Matth. 25.

cum lampadibus, quibus clausa janua regni di-

cturus est, Amen dico vobis, nescio vos. Aut si

non credis, omnes, qui vera fide & devotione

per baptismi gratiam regenerantur, Christi es- Rom. 8.

se sanguine redemptos, immo in Christi mor-

te & sanguine baptizatos, licet postea plurimi Apc. 1.

ex eis, vel per hæreses, vel per alia diversa cri-

mina pereant, manifestissimè contrarium est

beato Paulo Apostolo dicenti: Quicumque ba- 2. Pet. 2.

pizati sumus in Christo IESU, in morte ipsius

baptizati sumus. Et B. Ioanni similiter de eo- Ost. 7.

dem Domino contestanti: Qui dilexit nos, in-

quit, & lavit nos à peccatis nostris in sanguine

suo. Et beato Petro etiam de pessimis hæreticis,

qui post baptismum redemptionis Christi de

Ecclesia recesserunt, ita dicenti: Et eum qui

emit eos Dominum negant, superducentes sibi ce-

lerem perditionem. Et ipsi Domino de eisdem

hæreticis per Prophetam dicenti: Et ego redemi

eos, & contra me locuti sunt mendacia. Itaque

juxta fidem catholicam & apostolicam, pro-

pheticam & evangelicam, omnes isti, fideliter

ad baptismum Christi accedentes, non utique

alio pretio, sed Christi sanguine redempti sunt.

Sed cum plurimi ex eis eandem gratiam in se

irritam fecerint, & idcirco in æternum pe-

teant; qua ratione verum est neminem perire

156 AMVLONIS ARCHIEPISCOPI
posse sanguine Christi redemptum?

SECUNDO loco displicet nobis valde, quia
verissima & sacratissima Ecclesiæ sacramenta,
videlicet exorcismi, & baptismi, chris-matis, &
Eucharistiæ, ac manus impositionis, perfun-
ctoriè & frustratoriè omnibus, qui post perce-
ptionem eorum pereant, dari confirmas, dum
eos sanguine Christi, sine quo ipsa mysteria,
jam non mysteria, sed quædam velut vacua &
inania ludibria sunt habenda, redemptos negas,
cùm è contrario Apostolus, & veritatem re-
demptionis Christi, & verum divinorum my-
steriorum effectum, etiam in eis qui inrepara-
biliter pereunt doceat esse conlata, cùm ait:
*Impossibile enim est eos qui semel sunt inluminati,
gustaverunt etiam donum cœlestè, & participes
sunt facti Spiritus sancti, gustaverunt nihilomi-
nus bonum Dei verbum, virtutésque seculi ven-
turi, & prolapsi sunt; renovari rursus ad peni-
tentiam, rursus crucifigentes sibi metipsis filium
Dei, &c. & iterum: Quanto magis putatis de-
teriora mereri supplicia, qui filium Dei concu-
caverit, & sanguinem testamenti pollutum du-
xerit, in quo sanctificatus est, & Spiritui gratia
contumeliam fecerit? & alio loco: Et peribit,*
inquit, *infirmus in tua conscientia frater, pro-
pter quem Christus mortuus est? Ita veritas my-
steriorum peragit virtutem suam, cùm fideliter
accipitur, etiam in illis qui non permanent in
veritate eorundem mysteriorum, Sed & in illa
regula intelligendarum scripturarum de corpo-
re Christi vero atque simulato, unde tu hunc
errorem velut confirmare niteris, veraciter
nosse debes, simulationem denotari vitæ & mo-*

Hebr. 6.

Hebr. 10.

1. Cor. 8.

rum, non, quod absit, divinorum mysteriorum & sacramentorum.

TERTIO loco displicet nobis valde, quia & divinarum Scripturarum testimoniis, & sincerissimis sanctorum Patrum dictis, tam perversè abuteris, ut hæc omnia quæ manifestissimè adversùs divinam veritatem & paternam fidem disputas, ex illis non rectè intellectis multipliciter adfirmare contendas. In tantum ut illos qui ex numero fidelium pereunt, nec tunc, quando in primis ad percipienda mysteria regenerationis, & dominicæ oblationis, vel in parvula ætate ab aliis oblatis sunt, vel ipsi in majori fideliter accesserunt, affirmes Christo & Ecclesiæ non incorporatos, nec membra illius quæsitæ & salvatæ ovis effectos, ac per hoc nec unquam fuisse Christianos. Nam quomodo est Christianus, qui non pertinet ad corpus Christi, qui non est membrum Christi? Cùm è contratio Apostolus etiam illos, qui graviter peccare, & in eodem gravi peccato perire possunt, membra Christi & templum Spiritus sancti esse dicat, quandiu fideliter & innocenter agunt.

Nescitis, inquit, quia corpora vestra membra Christi sunt? Tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis? absit. & iterum: Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus sanctus habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus, &c.

1. Cor. 6.

1. Cor. 3.

QUARTO loco displicet nobis valde, quia tam durè & indisciplinatè & immaniter de divina prædestinatione sentis & loqueris in damnatione reproborum, ut omnes illos qui ad sinistram ponendi sunt in die judicij, & cum dia-

bolo atque angelis ejus pro malis meritis suis æterno igne damnandi, ita sint divinitus ad interitum prædestinati, ut eorum prorsus nullus aliquando potuerit, nullus possit salvus esse. Quod sentire & dicere quid est aliud, quam in Deum graviter & horribiliter blasphemare, si illis ejus prædestinatio hanc necessitatem irrevocabiliter imposuit, ut omnino quod ad salutem suam proficeret operari non possint? Sed absit à nobis hoc recipere, ne meritum damnationis illorum Dei culpa sit, qui eos tales esse constituit, non illorum, qui aliud esse non potuerunt. Huic errori, vel potiùs immanissimæ impietati, resistit Scriptura dicens de illo:

Eccli. 15.

Nemini mandavit impiè agere, & nemini dedit spatium peccandi. Et ipse judex vivorum & mortuorum destruit istud insanum mendacium,

Matth. 25.

qui se in illo die judicij ita illis qui ad sinistram stabunt dicturum esse prædixit: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis ejus.* Ut cur à se inseparabiliter discedere sint digni, cur maledicti, cur diabolo & angelis ejus in æterna pœna sociati, videlicet non ex præjudicio prædestinationis suæ, sed ex merito iniquitatis eorum, statim clarissimè subjungat & ostendat dicens: *Quia esurivi, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non dedistis mihi bibere, &c.* Vbi evidenter ostenditur, quòd non propterea damnantur, quia opera salutis suæ facere non potuerunt, sed quia facere noluerunt. Vnde & Psalmista de eodem justo & æterno judice dicit: *Quia tu reddes unicuique secundum opera sua.* Non ait, secundum præjudicia sua, sicut ista insana & furibunda

Psal. 61.

doctrina asserere conatur, ad nihil aliud, nisi ad subversionem audientium. Cùm è contrario fides catholica firmissimè teneat, nec ipsum diabolum, & angelos ejus, ad hoc unquam prædestinatos ut tales essent: sed quia tales suo vitio esse voluerunt, idcirco eis æterni ignis supplicia præparata. Omnipotens enim Deus non est auctor malorum meritorum, nec malorum hominum, nec malorum angelorum: sed ipsi sibi sunt auctores mali, quod propria voluntate gesserunt, Deus autem justus ultor & judex in his quæ ejus æquitate passuri sunt. Præscivit ergo æternaliter futura mala merita ipsorum, sed præscientia ejus non eis intulit necessitatem, ut aliud esse non possent, sed tantùm prævidit quòd aliud esse nollent. Prædestinavit eisdem malignis angelis, & reprobis hominibus, perpetuas pœnas: non quia malignos & reprobos ipse eos facit, sed quia malignos & reprobos suo vitio futuros illos prævidit. & quos tales proprio vitio futuros prævidit, quid mirum si eos justo judicio suo æternis pœnis & incendiis prædestinavit, ut qui volentes peccaverunt, nolentes puniantur? Non itaque in illis prædestinavit omnipotens Deus quæ sibi erant facturi iniqua voluntate sua, sed quæ ipse de eis erat ordinaturus æquissimo judicio suo. Nulla enim prædestinavit injusta, sed tantùm justa: injusta verò præscivit ut Deus futura, prædestinavit ut judex justus damnanda. Nec præscientia tamen, nec prædestinatione sua, cuiquam malorum hominum, vel angelorum, necessitatem imposuit malè agendi, sed tantummodo pro malis gestis æternas pœnas luendi. Vnde

Dan. 13.

Eceli. 23.

Eceli. 39.

verissimè ad eum Scriptura dicit: *Deus eterne, qui occultorum es cognitor, qui nosti omnia antequam fiant. & iterum de illo: Domino enim Deo antequam crearentur omnia fuerunt cognita: similiter & post perfectum respicit omnia. & alio loco, A seculo enim, inquit, usque in seculum respicit, & nihil est novum in conspectu ejus.* Sunt quidem in malis & damnandis aliqui reputati, qui aliud esse non potuerunt: sicut illi parvuli recens nati, sub reatu originalis peccati defuncti, quibus per baptismum Christi non potuit subveniri. sicut etiam illi ignorantes Deum, qui non potuerunt invocare in quem non crediderunt, nec credere ei quem non audierunt, nec audire sine prædicante, nec prædicatorem habere, quia nullum ad se mitti meruerunt. Sed & in his non est iniquitas apud Deum, quia & illos traxit ad mortem originale peccatum, & istos & originale pariter & actuale. Ipso tamen ubique justo iudice, qui de tota humani generis massa, ob primæ prævaricationis meritum justè damnatos, alios facit vasa misericordiæ gratuita gratia, alios permisit esse vasa iræ justo iudicio. Sin autem hoc quæritur, ubi in Scripturis prædestinatio in malam partem dicatur, ipsum quidem propriè verbum tali sensu positum forsitan non facilè invenitur: sensus tamen verbi manifestè in pluribus locis apparet. Sicut in primis de angelis refugis B. Iudas Apostolus dicit: *Angelos verò, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, carceribus caliginis damnatos tradidit in iudicium cruciandos reservari.* & de Antichristo Paulus Apostolus dicit: *Et*

Iuda 6.

2. Thess. 2.

revela-

revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis, qui adversatur & extollitur supra omne quod dicitur Deus, aut quod colitur. & post pauca: Quem Dominus interficiet spiritu oris sui, & destruet inlustratione adventus sui. De Iuda quoque proditore ipse Dominus, cum pro Apostolis oraret, *Et nemo ex eis perit, nisi filius perditionis, ut Scriptura impleatur.* De quo etiam Apostoli, orantes pro electione successoris ejus Mathiæ, ad Dominum dicunt: *Ostende quem ex his duobus elegeris accipere locum ministerij hujus, & apostolatam, de quo prævaricatus est Judas, ut abiret in locum suum.* Tale est & illud, quod per Solomonem dicitur: *Univerfa propter semetipsum operatus est Dominus, impium quoque ad diem malum.* & quod in libro Iob scriptum est: *Quia in diem perditionis servatur malus, & ad diem furoris ducitur.* & in libro Sapientia de Ægyptiis: *Ducebat enim eos ad hunc finem digna necessitas.* & apud Hieremiam de quibusdam: *Congrega eos quasi gregem ad viciniam, & sanctifica eos in diem occisionis.* Talibus etiam Amos Propheta dicit: *Qui separati estis ad diem malum, & adpropinquatis solio iniquitatis.* Item de filiis Heli scelestis & sacrilegis dicitur: *Qui non audierunt vocem patris sui, quia voluit Dominus occidere eos.* & ad Amasiam prævaricatorem & impium regem Propheeta loquitur: *Scio, inquit, quod cogitaverit Deus occidere te, quia fecisti hoc malum, & insuper quod non adquievisti consilio meo.* Sed hæc omnia ita fideliter pensanda sunt, ut in eis & malorum, sive angelorum, sive hominum, iniquitas, & Dei vindicantis incontaminabilis justitia.

Ioan. 17.

Act. 1.

Prov. 16.

Iob. 37.

Sap. 19.

Hier. 12.

Amos 6.

1. Reg. 2.

2. Par. 25.

162 AMOLONIS ARCHIEPISCOPI
tia cognoscatur. Præordinavit atque tradidit
angelos malignos in iudicium cruciandos refer-
vari: sed exigente eorum impietate, quia non
servaverunt ordinem & honorem suum, quem
sub Deo & cum Deo habere potuerunt. Et Iu-
das præcognitus & prædictus est filius perditio-
nis, sed meritò impiæ proditiōnis. abiit in lo-
cum suum, id est, sibi in pœnis destinatum &
præparatum: sed quia prævaricatus est de loco
ministerij & apostolatus. Ita non est mirum, si
Antichristus, quia præscitus est homo peccati,
præcognitus etiam & prædictus est filius perdi-
tionis. Et malus atque impius præparatur ad
diem malum, servatur in diem perditionis &
furoris: sed quia ipse sua sponte & malus &
impius existet. Ducebat & Ægyptios divini ju-
dicij necessitas ad exitium & interitum præpara-
tum: sed digna, quia pro impietatibus & con-
tumacia eorum iusta. Sic & illi, qui velut pe-
cora æternæ morti devoti esse voluerunt, siqui-
dem impij manibus & verbis accersierunt il-
lam, congregantur quasi grex perditionis, &
sanctificantur, id est, quodammodo separan-
tur, ad diem malum, & ad diem occisionis. Sed
& impij filij Heli, & impius rex ille Amasias,
indigni habiti sunt iudicio Dei, qui consilium
salutis suæ suscipere, & Deus illos occisioni
& perditioni præparavit. Sed justè utique ob
merita impietatum quæ de illis priùs Scriptura
commemorat, & excæcari & interire merue-
runt. Ait etiam Scriptura: *Et qui transgreditur
à iustitià ad peccatum, Deus præparavit illum
ad romphæam.* Paravit ergo & præordinavit
istiusmodi transgressorem ad romphæam, id est,

Eccli. 26

ad mortem & interitum: sed justè, quia ipse
 ultro transgressus est à justitia ad peccatum.
 Iuxta hunc igitur divinæ auctoritatis sensum,
 omnipotens Deus justo judicio suo prædestinat
 pœnas malis, prædestinat malos pœnis, nullum
 tamen prædestinat ut sit malus: quia non malo-
 rum sed bonorum auctor est bonus, & malorum
 gestor ultor est justus, & si mala gerentes ad
 eum convertantur, indultor pius. Sciendum ta-
 men, quòd prædestinationis verbum in malam
 partem, sicut in Scripturis minùs est usitatum,
 ita & à Doctoribus rariùs est usurpatum. & ob
 hoc nequaquam magnopere de eo certandum.

QVINTO loco non minùs detestamur &
 horremus, quòd ita exarsisti adversùs eos qui
 æterno interitu sunt digni, ut dixeris eos tam
 irrevocabiler & incommutabiliter perditioni
 esse prædestinatos, sicut Deus ipse incommuta-
 bilis & inconvertibilis est: & Episcopos, ad
 quos scribis, quasi misericorditer adhortaris,
 ut hoc prædicent populis, ut quia jam præfina-
 tam damnationem evadere non possunt, saltim
 aliquantulum Deo supplicent & humiliantur,
 ut statutas eis vel modicùm mitiget & leviget
 pœnas. Obsecro, ubi hæc unquam in Scriptu-
 ris sacris legisti? ubi in sanctis & catholicis Ec-
 clesiæ doctoribus invenisti? Cur non similiter
 diabolum & angelos ejus exhortaris, ut quia
 statutam damnationem evadere non potuerunt,
 jam nunc interim orent & deprecantur Domi-
 num, ut eis mitiores & tolerabiliores fiant æ-
 ternæ pœnæ? aut quid amplius istis relinquis,
 quos similiter irrevocabili sententia damnatos
 asseris? Huic tam atroci impietati contradicit

Ecclesie fides, quæ diabolum cum angelis suis credit inremediabiliter corruisse: hominibus verò, etiam impiis, si recognoscant peccata sua, si defleant, si confiteantur, si divinam misericordiam implorent, indubitanter januam indulgentiæ aperiri. Sic enim Propheta docet & exhortatur dicens: *Quærite Dominum, dum inveniri potest; invocate eum, dum propè est. Derelinquat impius viam suam, & vir iniquus cogitationes suas, & revertatur ad Dominum, & miserebitur ejus, & ad Deum nostrum, quoniam multus est ad ignoscendum.* & iterum: *Quis ambulabit in tenebris, & non est lumen ei? speret in nomine Domini, & innitatur super Deum suum.* Et ipse Dominus per se: *Convertimini ad me, & convertar ad vos, dicit Dominus exercituum.* & alio loco: *Revertimini filij revertentes, & sanabo aversiones vestras.* & iterum: *Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua.* Ista est fides & pietas Ecclesie, quia diabolum novit in malis suis sine pœnitentia permansurum, nec ullam indulgentiam accepturum: & hominibus ad Deum conversis per ineffabilem ejus bonitatem, & pœnitentiæ remedium concedi, & salutis aditum non negari. Oro, quid tibi peccavit humanum genus? quid tibi peccavit Ecclesia? quid in ipsa Ecclesia tot proximi & fratres tui, ut eis tam magnam, tam patentem januam pietatis Dei obstruere & oblerare coneris? Quis unquam fidelis ecclesiasticus vir ita prædicavit, ut hæc tam attentè & obstinatè inculcare & confirmare non erubescas? Verè non est Christiana, sed pagana, immo diabolica ista duritia: quam si

Esa. 55.

Esa. 50.

Mal. 3.

Hier. 3.

Esa. 55.

bene cogitare & recognoscere posses, profecto signares cor tuum, & manum tuam poneres super os tuum. Legimus quidem in Evangelio, beatum Ioannem Evangelistam de Iudæis dixisse: *Propterea non poterant credere, quia dixit Esaias, Excæcavit oculos eorum, & induravit cor eorum.* Sed sicut B. Augustinus in quinquagesimo ejusdem Evangelistæ tractatu fideliter & catholicè exponit, Sic dictum est, *non poterant*, ubi intelligendum est quòd nolebant, quemadmodum dictum est de Domino Deo nostro, *Si non credimus, ille fidelis permanet, negare seipsum non potest.* De omnipotente dictum est, *non potest.* Sicut ergo quod Dominus negare seipsum non potest, laus est voluntatis divinæ: ita quòd illi non poterant credere, culpa est voluntatis humanæ. Non quia mutari homines in melius non possunt, sed quædiu superba sapiunt, non possunt credere. Hoc de Iudæis, qui excæcati & indurati sunt, Deus præscivit, atque in ejus spiritu Propheta dixit. Non ergo poterant credere, juxta sensum fidelissimi Doctoris, quia hanc eorum futuram impossibilitatem, id est, superbam impietatem, per quam Domini humilitatem contempserunt, & Deus verè prævidit, & per Dei spiritum Propheta verè prædixit. Claudamus itaque aures adversus hanc inauditam duritiam, & verba præcipationis, & audiamus præfatum Doctorem dulciter orantem, & dulciter disputantem adversus prophanæ inaniloquia vanitatis. Quosdam, inquit, nimia suæ voluntatis fiducia extulit in superbiam, & quosdam nimia suæ voluntatis diffidentia dejecit in negligentiam. Il-

Ioan. 39.

Tract. 3.
in Ioan.

Timoth. 12.

Tract. 53.
in Ioan.

« li dicunt, Vt quid rogamus Deum ne vinca-
 « mur tentatione, quod in nostra est potestate?
 « Isti dicunt, Vt quid conamur bene vivere,
 « quod in Dei est potestate? O Domine, ô pa-
 « ter qui es in cœlis, ne nos inferas in quamlibet
 « istarum tentationum, sed libera nos à malo.

Luc. 32.

« Audiamus Dominum dicentem, *Rogavi pro te,*
 « *Petre, ut non deficiat fides tua: ne sic existime-*
 « *mus fidem nostram esse in libero arbitrio, ut*
 « *divino non egeat adiutorio. Audiamus & Evā-*

Ioan. 12.

« *gelistam dicentem, Dedit eis potestatem filios*
 « *Dei fieri: ne omnino existimemus in nostra*
 « *potestate non esse quod credimus. Verunta-*
 « *men in utroque illius beneficia cognoscamus.*
 « *Nam & agenda sunt gratiæ, quia data est po-*
 « *testas, & orandum, ne succumbat infirmitas.*

SEXTO loco similiter detestati sumus, quod
 Deum, & sanctos ejus, in perditione eorum,
 quos æternæ damnationi prædestinatos adfi-
 duè repetis, dicis exultaturos & gavisuros: cum
 è contrario apertissimè Scriptura dicat: *Deus*
mortem non fecit, nec letatur in perditione vivo-
rum. & alio loco: *Vivo ego dicit Dominus Deus,*
quia nolo mortem impij, sed ut convertatur & vi-
vat. & iterum: *Numquid voluntatis meæ est mori*
impij, dicit Dominus Deus, & non magis ut con-
vertatur à via sua mala, & vivat? Quomodo er-
 go letatur in morte & in dānatione impij, cum
 ipse jurat non esse voluntatis suæ? aut quomodo
 gaudet ad ruinam cujusquam, qui ut nullius
 bono, ita etiam nullius malo indiget, ut quasi po-
 tentior vel beatior fiat? Protulisti quidem, ve-
 lut ad muniendum sensum tuum, testimonia
 de Scripturis, sed incongruenter, & non eo sen-

Sap. 1.

Ezech. 18.

Ezech. 33.

fu quo ibi posita sunt. Velut est illud: *Ego quo-*
que in interitu vestro ridebo, & subsannabo. &
 illud, quod non de generali perditione impio-
 rum, ut tu posuisti, sed propriè de miseria &
 calamitate infidelium Iudæorum in Deutero-
 nomio dicitur: *Et sicut letatus est Dominus su-*
per vos, benefaciens vobis, vósque multiplicans,
sic letabitur disperdens vos, atque subvertens.
 Sed grandi & pia consideratione indiget, ut
 qualitercunque cogitetur risus & subsannatio
 Dei in interitu perditorum, & lætitia five exul-
 tatio, non solum in profectu rectorum, sed
 etiam in subversione pravorum. qui, ut supra
 ostensum est, in nullius morte, in nullius per-
 ditione lætatur, nec aliquem perire velle se ju-
 rat: quia nullius interitum velut inimicus crea-
 turæ suæ desiderat, sed in eis qui pereunt, tan-
 tummodo finem malitiæ, & ordinem ac retri-
 butionem justitiæ diligit. Sic itaque in interitu
 impiorum & iniquorum ridebit & subsannabit,
 cum eorum superbiam & contemptum digna
 punitione humilians atque condemnans, om-
 nem creaturæ vanitatem, & elationem adver-
 sùs creatorem, inrisione & subsannatione di-
 gnam esse monstrabit. Vnde & divina eadem
 verba posita sunt, ut non diceret, de interitu
 vestro: scilicet non pro illo, sed in illo; id est,
 non pro illis qui sua culpa perierunt, sed quia
 in eorum justa perditione, in contemplatione
 rationalis & beatæ creaturæ, laus accrescet &
 gloria creatoris, exultante omni electa creatu-
 ra, non in tormentis miserorum, sed in æquita-
 te & veritate judiciorum divinorum. Quod
 etiam in præsentī seculo animabus sanctorum

Prov. 1.

Deut. 28.

Psalm. 58.

conceditur, dicente Psalmista: *Exultaverunt filie Iudæ propter iudicia tua Domine.* Non ergo propter perditionem cuiusquam, sed propter divinæ æquitatis iustitiam. Hoc sensu accipi potest & illud: *Letabitur iustus cum viderit vindictam.* & illud in Salomone: *Et in perditione impiorum erit laudatio.* Lætatur autem

Psalm. 57.

Prov. 11.

omnipotens Deus, vel benefaciens iustis, vel mala retribuens pravis. Non quòd ipse diversa affectatione mutetur, atque varietur, cuius gaudere, sicut & esse, æternum atque incommutabile est, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Sed sicut spiritus patris dicitur loqui in eis quos loquentes facit, quos ad testificationem veritatis instruit & informat: qui etiam postulare pro sanctis, & gemere ac desiderare dicitur, quia eis quos repleverit affectum postulandi & gemendi & desiderandi inspirat. Ita & ipse lætatur in sanctis in quibus habitare dignatur, quia eos proculdubio lätantes facit, sive in donis gratiæ quæ largitur piis, sive in iudiciis & æquitatibus, quibus impios punit. Pro quibus etsi humano affectu, sicut Apostolus dicit de se, tanquam homines contristantur: tamen divino spiritu regente atque inlustrante, iusta Dei iudicia laudare & glorificare non cessant. Cùm igitur tam magna & ineffabiliter majori cautela, ut aliquatenus intelligi possint, divina verba indigeant, non facile à quoquam proferenda sunt velut pro se, ne forsitan bene tractata inveniantur contra se.

SEPTIMO loco, duo prorsus gravia mala in tuis nobis moribus plurimùm displicuerunt. Vnum, quòd sacerdotes Dei, & rectores Ec-

cleſiarum, tantis injuriis & convitiis & maledictis laceras, tanto diſpectu & contumacia conculcas, utique ſpiritu erroris & ſuperbiæ miſerabiliter deceptus, ut omnino nihil Chriſtianæ patientiæ, nihil Chriſtianæ reverentiæ habere videaris. Nam inter cetera, omnes qui inſaniæ ſenſuum tuorum zelo fidei reſiſtunt, hæreticos appellare non metuis, eòſque à bono & erudito viro atque catholico Epiſcopo Rhabanicos nuncupare præſumis. Nec times Deum, quòd in tales & tantos diaboli laqueos, per vanam inſtabilitatem mentis & corporis, & vaniorem curioſitatem atque arrogantiam incidifti. Nec erubeſcis, quòd in rot erroribus & mendaciis ab omnibus ubique deprehenderis & confutaris. Nec doles, quòd ecce tot annis à corpore Eccleſiæ juſtæ ſeveritatis damnatione præciſus, atque omni bonorum contubernio ac ſolatio defraudatus, remanifti velut ſtirps inutilis, & palmes aridus igni deſtinatus. Sed adhuc inſuper os tuum maledictione & amaritudine plenum eſt. & converſus in arcum pravum, non pro Domino, ut putas, ſed Eccleſiam matrem tuam, ejuſque Præſules patres tuos, facrilega audacia contemnens, adverſus Dominum jacularis. Alterum verò malum eſt in moribus tuis, quòd in omnibus quæ dicis & ſentis, ſicut ſcriptura tua declarat, nullum omnino, hominum more bonorum, piè & humiliter deprecariſ, nullius te ſenſui & auctoritati ſummittis, nec dicis, quod sæpe ſolet & debet pietas dicere, Obſecro bone vir, aut bone frater, ſi in his quæ dico aliquatenus erro, ferto infirmitatem meam, inſtruito ignorantiam meam,

& probabis obedientiam meam, quia paratus ero libenter suscipere quicquid veritas dignabitur declarare. Sed ita te sensui tuo credis, & in ipsa veritate speculari & contemplari gloriaris, ut in scriptis tuis nec Deo ipsi supplices, ut tibi quod melius est revelet. Quapropter multum fraternitatem tuam exhortor & moneo, & paterna pietate ac fraterna caritate persuadeo, ut revertaris in te ipsum, revertaris ad cor tuum, & excutias procul à te istum errorem vanum, & laborem infructuosum ac perniciosum, restituasque te sanctæ matri Ecclesiæ, restituas te obedientiæ Domini sacerdotum & patrum tuorum, restituas te fraternæ omnium caritati. Ut qui modò jaces tanquam vas perditum, cooperante Dei gratia, efficiaris in domo ejus vas utile, ad omne opus bonum paratum. Nec terrearis consideratione, vel erroris quem incurristi, vel injuriarum, quas in Dei sacerdotes intulisti, ne ex hoc velut implacabiles patiaris. Omnes deprecabimur pro te, & ipsi ultro propter amorem Christi obliviscentur se, eruntque apud omnes & præterita errata in oblivionem, & præsens conversionis tuæ bonum in gaudium & exultationem. Tantum ne dubites, nec remoreris, sed eruere quasi damula de manu, & quasi avis de insidiis aucupis, ne in tali damnatione repentina morte præventus, Ecclesiæ matri, cui nunc mœrorem facis assiduum, luctum, quod absit, derelinquas perpetuum. Crede indubitanter, quia hæc ex vera & sincera erga te caritate & solo amore salutis tuæ loquor. Nec omnino æstimes, quòd quædam superius, velut durius

& austerius profecutus sum, ad confusionem vel condemnationem tuam prolata. Sed scito certissimè, quia ad hoc tantum dicta sunt, ut ea coram oculis ponerem tanquam in speculo veraciter dijudicanda, & adjuvante Dei gratia, quantocius & studiosius emendanda. Siquidem, ut bene ipse nosti, meliora sunt vulnera amici, quàm fraudulenta oscula inimici. Ad extremum, breviter tuæ intimo caritati, gestum esse intra Gallias, temporibus penè beati Papæ Leonis, sive Agapiti, Concilium venerabile, & Ecclesiæ Dei valde utile, à pluribus Episcopis, quibus præfuit admirandæ sanctitatis, & virtutum ac miraculorum, beatus Cæsarius Arelatensis Episcopus. ubi diligenter de gratia Dei & libero hominis arbitrio, de præscientia & prædestinatione divina constat esse definitum, qualiter moderatissima & perpensissima ratione sentiendum, tenendum, & docendum sit. Vnde hîc ad commonitionem prudentiæ tuæ paucissima verba subnecto, quibus aiunt: Hoc c. 25.
 etiam secundum fidem catholicam credimus, "
 quod post acceptam baptismi gratiam, omnes "
 baptizati, Christo auxiliante & cooperante, quæ "
 ad salutem animæ pertinent, possint & debeant, "
 si fideliter laborare voluerint, adimplere. Ali "
 quos verò ad malum divina potestate prædesti "
 natos non solum non credimus, sed etiam, si "
 sint qui tantum mali credere velint, cum omni "
 detestatione illis anathema dicimus. "

